

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2020/52 van 17 november 2020

tekst	voorontwerp van decreet
van	van het Vlaams Parlement
titel	tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.
roepnaam	(decreet digitale watermeter)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 30 oktober 2020

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhail Demir, Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, ontvangen door de VTC op 31 oktober 2020;

Gelet op de bespreking op de zitting van 17 november 2020, waarbij beslist werd het dossier verder te behandelen in een schriftelijke procedure;

Brengt op 17 november 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving (hierna "de aanvrager") verzocht bij mail van 31 oktober 2020 om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018*. (hierna "het Ontwerp").

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp wijzigt het decreet van 18 juli 2003 met het oog op de organisatie van de uitrol en het beheer van digitale watermeters in Vlaanderen, alsook van het beheer en de verwerking van de data die in het kader van deze uitrol verzameld worden. In tweede orde regelt dit ontwerp van decreet eveneens het beheer en de verwerking van de overige data die in het kader van de in dit ontwerpdecreet omschreven activiteiten verzameld worden.
4. De uitrol en het beheer van de digitale watermeter komt tegemoet aan het Zevende Milieuactieprogramma, het algemeen milieuactieprogramma voor de Europese Unie voor de periode tot en met 2020, dat er in het bijzonder naar gestreefd moet worden om te evolueren naar een efficiënter gebruik van onze watervoorraden. Er is ook aansluiting bij de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water (EU) 2000/60 en de Drinkwaterrichtlijn (EU) 98/83.
5. Het Vlaams Regeerakkoord (2019-2024) schrijft expliciet voor om op basis van de lopende proefprojecten een **slimme watermeter** uit te rollen. (Dit wordt herhaald in de beleidsnota Omgeving (2019-2024)):

“We leggen de nadruk op waterbesparing, slim watergebruik, het sluiten van waterkringlopen en op gebruik van alternatieve waterbronnen. We voorzien actieve begeleiding en ondersteuning van bedrijven; voor burgers krijgen de drinkwaterbedrijven daar een centrale rol in met resultaatsverbintenissen. Op basis van de lopende proefprojecten rollen we een slimme watermeter uit die ook aan lekdetectie doet en zich automatisch in veiligheid kan stellen om grote lekken te vermijden; daarbij streven we naar maximale afstemming met de slimme energiemeters.”

6. De memorie van toelichting bij het Ontwerp verduidelijkt dat net zoals dit het geval is bij andere sectoren de digitalisering ook in de watersector toeneemt. Door de inzet van innovatieve technieken wordt het meer en meer mogelijk dat de exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk van op afstand de waterlevering aan zijn abonnee kan opvolgen. In de praktijk komt het erop neer dat de aftakking op het openbaar waterdistributienetwerk wordt uitgerust met een digitale watermeter, met sensoren, etc. (verder aangeduid als “middelen”).

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

7. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:
  - abonnees en/of gebruikers van de diensten van de exploitanten;
  - andere personen aangeduid als “betrokkenen” (zie onder luik 5 van dit advies);en dat de gegevens onder meer identificatiegegevens, facturatiegegevens en verbruiksgegevens zijn (zie verder onder luik 5 van dit advies).
8. Het gaat dus om de verwerking van **persoonsgegevens**, waaronder mededelingen, en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.
9. De VTC stelt vast dat er een **grondige oefening** werd uitgevoerd om de verwerking van persoonsgegevens een degelijk wettelijk kader te geven. Aan de andere kant lijkt het dat, alhoewel een **risicobenadering** verplicht wordt gemaakt, dat er nog geen (grondige) risico-evaluatie (al dan niet in een gegevensbeschermingsimpactanalyse) is gebeurd. Er is in ieder geval geen spoor van te vinden in het Ontwerp of de memorie van toelichting. De VTC wil daarom een aanzet geven tot de benadering van de problematiek van de verbruiksgegevens.

10. Afhankelijk van de granulariteit van de meetgegevens (voor zover de VTC weet, is die wel minder fijn dan bij gas- en elektriciteitsverbruik), bieden verbruiksgegevens potentieel volgende informatie over de betrokkenen¹:
- over aanwezigheid van personen op de plaats waarvan het gebruik gemeten wordt. In die zin vormen ze ook locatiegegevens;
  - over het aantal bewoners;
  - over de leefgewoonten (wanneer baden, wassen...);
  - zoals in het Ontwerp vermeld: informatie in het kader van eventuele fraude (zie verder);
  - bij de vorige punten aansluitend: over eventuele leegstand en onder- of overbewoning.
11. Bovendien is er ook sprake van financiële gegevens die beschouwd worden als “gevoelige gegevens of gegevens van zeer persoonlijke aard”² Ook bepaalde gegevens m.b.t. sociaal tarief en openbare dienstverplichtingen, die kwetsbare doelgroepen betreffen, kunnen onder die soort gegevens vallen.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

12. Artikel 4 biedt de exploitant een rechtsgrond om de aftakking uit te rusten met onderdelen die een aantal relevante functionaliteiten in het kader van deze digitalisering mogelijk maken.
13. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving - elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG (zie ook onder deel 5) en voor sommige verwerkingen in artikel 9 en eventueel in artikel 10 AVG, en dat de in randnummer 12 opgesomde elementen in de regelgeving opgenomen worden³.
14. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁴
15. De VTC onderlijnt in het bijzonder artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet- voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c)⁵ of punt e)⁶ van de AVG omkadert, in principe minstens de volgende essentiële elementen van die verwerkingen zou moeten vermelden:
- het doel van de verwerking;
  - de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens. Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)⁷;

---

¹ “betrokkenen” in de zin van artikel 4, 1), AVG.

² Zie richtsnoeren van de Groep Gegevensbescherming Artikel 29 van 4 oktober 2017 over de Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (p 11 punt 4). <https://overheid.vlaanderen.be/richtsnoeren-voor-gegevensbeschermingseffectbeoordelingen-wp29>

³ Minstens in de Memorie van Toelichting had moeten verduidelijkt worden welke rechtvaardigingsgrond de opstellers inroepen.

⁴ Zie DEGRAVE, E., *"L'e-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26). Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

⁵ “c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;”

⁶ “e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;”

⁷ Zie artikel 5.1.c), AVG.

- de betrokkenen;
  - de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
  - de opslagperioden⁸;
  - de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)⁹.
16. De VTC constateert alvast dat uit de, zoals al aangegeven redelijk goed uitgewerkte tekst van het Ontwerp kan afgeleid worden
- wat het doeleinde is van de vooropgestelde verwerkingen;
  - wie de betrokkenen zijn: de abonnees (zie echter ook onder luik 5);
  - aan wie de gegevens worden verstrekt.
17. De andere aspecten die in randnummer 14 worden opgesomd, komen slechts zeer impliciet aan bod (categorieën van betrokkenen; bewaartermijnen – zie onderdeel 4 van dit advies). Bijkomende aanvullingen en preciseringen dringen zich dan ook op. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever¹⁰.
18. De VTC wijst erop dat er mogelijk ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in 10, AVG, namelijk de gegevens die kunnen gebruikt worden bij het sanctioneren van fraude.
19. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6, AVG – en dat de in randnummer 14 opgesomde elementen in de regelgeving opgenomen worden¹¹.
20. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikel 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 10, §2, WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
  - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
  - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
21. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.

---

⁸ Zie ook artikel 5.1.e), AVG.

⁹ Als er male verantwoordelijken voor de verwerking zouden aangeduid worden, dient desgevallend ook rekening gehouden te worden met artikel 26 van de AVG, dat de verplichting oplegt om tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in een onderlinge contractuele regeling te voorzien waarin hun respectieve verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Het dient in elk geval voor elke verwerking duidelijk te zijn welke actor(en) als verwerkingsverantwoordelijke(n) optreden.

¹⁰ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v.

¹¹ Minstens in de Memorie van Toelichting had moeten en moet verduidelijkt worden welke rechtvaardigingsgrond de opstellers invoeren.

3. Verantwoording

22. Artikel 4, 7), AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
23. In het Ontwerp wordt dit expliciet geregeld. Volgende instanties worden als verwerkingsverantwoordelijken aangeduid:
- de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk (artikel 6);
  - de overheden die de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens verwerken waartoe ze via de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk conform artikel 2.7.1, §3, eerste lid, 2°, toegang hebben (artikel 10);
  - de instellingen en de rechtspersonen die de technische gegevens, relationele gegevens en meetgegevens verwerken waartoe ze via de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk conform artikel 2.7.1, §3,¹² 2° en 3° toegang hebben (artikel 11);
24. Wat de twee laatste categorieën betreft, zijn de ontvangers van de gegevens onduidelijk en veel te ruim gedefinieerd. Het is de VTC, en dan waarschijnlijk ook de betrokkenen niet duidelijk om welke instellingen het gaat. De memorie van toelichting brengt ook geen verduidelijking. Bovendien worden hiermee de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens ook weer onbepaald.
25. De AVG legt de aanstelling van een functionaris voor de gegevensbescherming (artikel 37 AVG)¹³ op als ook het e-govdecreet.
26. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verantwoordelijken voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordelingen** (GEB - artikel 35 AVG)¹⁴ al dan niet noodzakelijk zijn. Het is volgens de VTC in ieder geval aangewezen om dit op een overkoepelend niveau uit te voeren.

4. Doelbinding

27. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
28. De doeleinden voor de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk worden opgesomd in artikel 6 van het Ontwerp. Er wordt uitdrukkelijk vermeld dat de lijst limitatief is. De doeleinden zijn:

1° het beheer en het onderhoud van het openbaar waterdistributienetwerk;

---

¹² Hier ontbreekt een verwijzing naar het eerste lid.

¹³ Voor richtlijnen hierover, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/themadossier-functionaris-voor-gegevensbescherming>

- Aanbeveling nr. 04/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "CBPL")

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_04_2017_0.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 243)

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/wp243rev01_nl.pdf)

¹⁴ Voor richtlijnen over, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/gegevensbeschermingseffectbeoordeling-0>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2018.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248)

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/wp248%20rev.01_nl.pdf)

- 2° de bewaking van de kwaliteit van het geleverde water;
  - 3° het beheer en het onderhoud van het watermeterpark;
  - 4° de keuze van de meetinrichting;
  - 5° de validatie van de waterafname;
  - 6° de facturatie;
  - 7° de fraudebestrijding;
  - 8° het klantbeheer;
  - 9° het vervullen van de openbare dienstverplichtingen;
  - 10° het vervullen van de saneringsplicht.
29. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn, behalve het doeleinde fraudebestrijding omdat het kader van die fraudebestrijding niet omschreven wordt. Geldt dit alleen voor de diensten van de exploitanten of gaat dit ruimer? De VTC beveelt aan om dit beperkend te doen.
30. In het nieuwe artikel 2.7.1., §4, wordt in het vierde lid het eventuele commerciële gebruik geregeld door de exploitant of een derde partij. Daarbij wordt bepaald dat toestemming van de abonnee steeds nodig is:
- “§4. In deze paragraaf wordt verstaan onder toestemming van de betrokkene: de toestemming van de betrokkene, vermeld in artikel 4, 11), van de algemene verordening gegevensbescherming.*
- Alleen na de voorafgaande toestemming van de betrokkene kan de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens voor commerciële doeleinden gebruiken.*
- Alleen na de voorafgaande toestemming van de betrokkene kan de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens doorgeven aan derden voor gebruik door die derden voor commerciële doeleinden, met inbegrip van datamining, profilering en geautomatiseerde besluitvorming.*
- De toestemmingen, vermeld in het tweede en het derde lid, zijn afzonderlijke toestemmingen die allebei verleend moeten worden. Betrokkenen kunnen hun toestemming op ieder moment intrekken. Het intrekken van de toestemming laat de rechtmatigheid van de verwerking op basis van de toestemming vóór de intrekking daarvan, onverlet.*
31. De VTC wijst erop dat de verwijzing naar artikel 4, 11), AVG, ook inhoudt dat het om een geïnformeerde toestemming moet gaan.
32. Voor de andere verantwoordelijken wordt het doel van de verwerking bepaald in respectievelijk artikel 10 van het Ontwerp voor de overheden met het oog op de uitoefening van taken die hen worden opgelegd door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie en artikel 11 van het Ontwerp voor de instellingen en rechtspersonen met het oog op het vervullen van de opdrachten van algemeen belang die hen zijn toevertrouwd door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.
33. Ook in het nieuwe artikel 2.7.1, toegevoegd aan het decreet door artikel 6 van het Ontwerp, worden de doeleinden van de verwerking door de ontvangers zeer ruim bepaald. Daarbij wordt ook wetenschappelijk onderzoek vermeld, maar dat kan dan volgens het Ontwerp enkel op basis van geanonimiseerde gegevens, die als dusdanig geen persoonsgegevens meer zijn.
34. Al zijn dit bepalingen die de ontvangers van de persoonsgegevens op hun plichten wijzen, toch zijn dit volgens de VTC te veel *catch all* bepalingen. Ze hebben daarom ook weinig zin. De doelstellingen en ontvangers zouden moeten gepreciseerd worden, eventueel in een besluit van de Vlaamse Regering.
35. In het kader van protocollen op basis van artikel 8 van het e-govdecreet, zal de verenigbaarheid van de doeleinden verder moeten onderzocht worden.

5. Minimale gegevensverwerking

36. Volgens artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
37. Dit principe wordt overgenomen in het nieuwe artikel 2.7.1., §3, laatste lid, (artikel 6 van het Ontwerp) waar het volgende gesteld wordt voor de data die de exploitant aan de andere partijen ter beschikking stelt:

“De exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk verleent de partijen, vermeld in het eerste lid, 1° tot en met 4°, alleen toegang tot die gegevens die strikt noodzakelijk zijn om hun gegevensvraag in te vullen of hun respectieve taken uit te oefenen. Die gegevens zijn toereikend, ter zake dienend en niet overmatig ten opzichte van de doeleinden waarvoor ze gebruikt worden.”

38. De categorieën van **betrokkenen** worden onvoldoende aangegeven. De VTC raadt aan om dit te preciseren en daarbij ook te denken aan andere bewoners/verbruikers dan alleen de abonnee. De term “betrokkenen” wordt gebruikt, maar het is niet duidelijk woe daarmee bedoeld worden.
39. De VTC stelt vast dat wat de voorliggende regeling betreft, de **categorieën van gegevens** niet voldoende zijn aangeduid. Er wordt in artikel 6 enkel aangegeven dat de technische gegevens, de relationele gegevens (zie nieuwe definities) en de meetgegevens die verzameld worden in het kader van in dat artikel opgesomde taken, ook persoonsgegevens kunnen zijn.
40. In het Ontwerp wordt specifiek de **doorgifte of mededeling** geregeld van gegevens. Voor wat persoonsgegevens betreft zal rekening moeten gehouden worden met het nieuwe artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor gegevensuitwisselingen tussen instanties. In de mate dat de exploitanten van de openbare waterdistributienetwerken onder de definitie van instantie in het e-govdecreet vallen¹⁵, moet voor systematische gegevensstromen met hen dus een protocol worden gesloten.
41. Zoals hiervoor gezegd werd er een decretale basis voor deze uitwisseling gecreëerd, maar is die te vaag.
42. In artikel 12 van het Ontwerp wordt aan de Vlaams Regering de mogelijkheid gegeven om, om de transparantie ten aanzien van de betrokkenen te garanderen en misbruik van die gegevens zoveel mogelijk te voorkomen, in overleg met de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk, de nadere procedures en modaliteiten bepalen die betrekking kunnen hebben op:
- welke informatie bijkomend moet ontsloten worden;
  - op welke manier die bijkomende informatie ter beschikking gesteld moet worden en aan wie.
43. Deze bepaling roept bij VTC vragen op. Dat een en ander in een besluit van de Vlaamse Regering wordt opgenomen, zorgt inderdaad voor transparantie. Maar hier wordt ook de deur opengezet voor het doorgeven van meer informatie, zonder de richting aan te geven of beperkingen te stellen. De memorie van toelichting benadrukt het aspect transparantie, maar geeft verder geen verduidelijking.
44. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
45. Wat de **bewaartermijn** van de gegevens betreft, wordt in artikel 12 dat transparantieverplichtingen oplegt (zie verder) het volgende bepaald:

---

¹⁵ Bijvoorbeeld als (werkmaatschappij van) een intergemeentelijk samenwerkingsverband.

“de voormelde partijen brengen de betrokkenen op de hoogte van de periode waarin hun persoonsgegevens zullen worden opgeslagen of, als dat niet mogelijk is, de criteria om die termijn te bepalen.”

46. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp (of minstens in een uitvoeringsbesluit) de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen. Dit volledig overlaten aan de individuele exploitanten is zeker niet voldoende.

6. Juistheid

47. De AVG bepaalt in artikel 5, 1, d), dat de persoonsgegevens juist moeten zijn en zo nodig worden geactualiseerd; alle redelijke maatregelen moeten worden genomen om de persoonsgegevens die, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, onjuist zijn, onverwijld te wissen of te rectificeren.
48. Het artikel 6 (nieuw artikel 2.7.1, §1, eerste lid) van het Ontwerp speelt hierop in, al gaat het de opstellers van het Ontwerp over meer dan alleen de persoonsgegevens:

“Art. 2.7.1. §1. De exploitanten beheren, verwerken, beveiligen en bewaren de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens uit de volgende activiteiten en zorgen voor de waarachtigheid en nauwkeurigheid van die gegevens:[...]”

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

49. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
50. In het Ontwerp werd opvallend veel aandacht besteed aan transparantie voor de betrokkenen (minus wat hoger werd gesteld). Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de gegevens nu vanop afstand zullen uitgelezen worden (wat op zich minder transparant is) en dat het om meer informatie gaat (wat niet voor alle betrokkenen vanzelf duidelijk is of weerstand kan oproepen). In artikel 12 wordt van de exploitanten gevraagd om de abonnees en (andere) betrokkenen te informeren en te adviseren over de werking van de digitale watermeter en over de verwerking van persoonsgegevens en hun rechten daarbij.
51. Er wordt uitdrukkelijk opgelegd dat als de voormelde partijen gebruikmaken van onderzoekstechnieken, zoals datamining, profilering¹⁶ en geautomatiseerde besluitvorming, ze dat uitdrukkelijk vermelden en dat ze informatie geven over de gebruikte methodologie.
52. De VTC wijst erop dat artikel 13, 14 en 15 van de AVG op dit punt nog ruimere transparantie-eisen bevatten¹⁷. Bovendien is artikel 22, AVG in geval van geautomatiseerde besluitvorming ook van toepassing en zijn er bijzondere rechtvaardigingsgronden vereist.
53. De VTC beoordeelt in het algemeen de transparantieregeling wel positief.

---

¹⁶ In artikel 4, 4), AVG gedefinieerd als: “elke vorm van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens waarbij aan de hand van persoonsgegevens bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd, met name met de bedoeling zijn beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, interesses, betrouwbaarheid, gedrag, locatie of verplaatsingen te analyseren of te voorspellen;”

¹⁷ “het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming, met inbegrip van de in artikel 22, leden 1 en 4, bedoelde profilering, en, ten minste in die gevallen, nuttige informatie over de onderliggende logica, alsmede het belang en de verwachte gevolgen van die verwerking voor de betrokkene.”

54. Wat de rechten van betrokkenen betreft, wordt in artikel 7 van het Ontwerp (nieuw artikel 2.7.2.) het zelfbeschikkingsrecht bevestigd:

“Art. 2.7.2. De betrokkenen behouden de zeggenschap over hun persoonsgegevens conform de diverse rechten en plichten die de wetgever of decreetgever voorziet, tenzij op basis van de gevallen en onder de voorwaarden en waarborgen, bepaald door of krachtens wet of decreet.”

55. Wat dan concreter de uitoefening van de rechten van de betrokkenen betreft, wordt er in artikel 13 van het Ontwerp rekening gehouden met de mogelijkheid van een aansprakelijkheidsvordering:

“Art. 2.7.8. Onverminderd de toepassing van artikel 82 van de algemene verordening gegevensbescherming is de exploitant aan de betrokkene een vergoeding verschuldigd van de schade die de betrokkene lijdt als gevolg van een inbreuk in verband met de persoonsgegevens die de exploitant conform artikel 2.7.1 van dit decreet, beheert, valideert en bewaart. De betrokkene hoeft daarvoor alleen de schade en het oorzakelijk verband tussen de inbreuk en de schade te bewijzen.

De exploitant wordt in de rechten van de betrokkene gesteld ten opzichte van de veroorzaker van de inbreuk, voor de vergoeding die hij heeft betaald met toepassing van dit decreet.”

56. De memorie stelt dit als volgt voor:

“Dit artikel neemt een schadevergoedingsplicht op in geval er een inbreuk is door de drinkwaterexploitanten op de bepalingen die de gegevensbescherming moeten garanderen. De drinkwaterexploitanten zullen de schadelijders moeten vergoeden.

Wanneer de inbreuk door een derde veroorzaakt is, kan de drinkwaterexploitant in de plaats gesteld worden van de schadelijder ten aanzien van de veroorzaker.”

57. Aangezien een “inbreuk in verband met de persoonsgegevens” een definitie heeft in de AVG¹⁸, wordt voor de duidelijkheid best naar die definitie verwezen. Als er een andere betekenis gewenst is, zoals in de memorie wordt aangegeven, zal het anders moeten verwoord worden.

8. Beveiligingsmaatregelen

58. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

59. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens niet duidelijk afgebakend zijn en het mogelijk delicate gegevens betreft (zie onder luik 1 van dit advies) een bijzondere aandacht vereist is voor informatieveiligheid.

60. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹⁹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen²⁰ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De

---

¹⁸ Artikel 4, 12), AVG : „inbreuk in verband met persoonsgegevens”: een inbreuk op de beveiliging die per ongeluk of op onrechtmatige wijze leidt tot de vernietiging, het verlies, de wijziging of de ongeoorloofde verstrekking van of de ongeoorloofde toegang tot doorgezonden, opgeslagen of anderszins verwerkte gegevens;”

¹⁹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013_0.pdf)

²⁰ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_beveiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf)

VTC onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer²¹ en een logging van de toegangen zodat men kan controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom²².

61. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken diensten expliciet op te leggen, dan moet zij dat wel in haar besluit of bijvoorbeeld een omzendbrief doen.
62. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
  - sluiten van een verwerkersovereenkomst;
  - aanstellen van een DPO door de verwerker;
  - aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.
63. Zo er gedacht wordt aan het gebruik van (publieke) cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen in dat verband²³.
64. In het Ontwerp wordt in artikel 12 aan de partijen die de data van de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk ontvangen, opgelegd om een continu risicobeheersingssysteem op voor de waarschijnlijkheid en de ernst van de uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen in te stellen. Aan de Vlaamse Regering wordt opgedragen (in artikel 12, laatste lid) om de uniforme voorwaarden voor het risicobeheersingssysteem bepalen.
65. De VTC beoordeelt het positief dat hier naar eenvormigheid wordt gezocht.

III. BESLUIT

66. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
  - de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de Memorie van Toelichting (luik 2);
  - de ontvangers van de gegevens en de doelstellingen waarvoor ze de gegevens mogen gebruiken preciezer bepalen (luik 3 en 4);
  - het kader van die fraudebestrijding als doelstelling nader bepalen (luik 4);
  - de betrokkenen bepalen (luik 5)
  - de categorieën van gegevens bepalen (luik 5);
  - artikel 12 van het Ontwerp herformuleren (luik 5);
  - een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uit te voeren zo dat nog niet gebeurd is.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2020-12-01 08:31:42 +00:00
Reden: Ik keur dit document goed

²¹ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2008_0.pdf)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

²² *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

²³ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>